

SÖNMƏYƏN İŞIQLARDAN BİRİ

O, gülləri də gözəlləşdirmişdi

Adətən ilin sonu gəlib çatanda istər-istəməz bir anlıq dayanıb düşünməli olursan. Və bu düşündüyün müddət ərzində gözünün önündən bir kino lenti gəlib keçir. O kino lenti əslində arxada qalan, yaşanan, ömrə bu və ya digər formada izini, naxışını vuran ömür cizgiləridir. İnsan özü-özündən xəbərsiz o cizgilərin naxış müstəvisinə çevrilir. Və bir də o vaxt xəbər tutur ki, ömür karvanı ötüb gedib. Yolda bir ləpirlər, bir də tozunaq qalıb. Əslində o adam xoşbəxtədir ki, tozu-tozunağı ilə yanaşı, ləpirləri qalır. Bax, elə Qobustandakı ləpirlər kimi... qayaların üstündə ləpirlər... əsrlərin əridə bilmədiyi ləpirlər...

İndi daha çox işlənən söz yaddaş kartıdır. Hər kəsin bu yaddaş kartı anlamından xəbəri var. Uşaqılı-böyüklü hər kəs bu fikrin mobil telefonlara aid olduğunu düşünür. Amma unuduruq ki, Allah bizi yaradan gündən yaddaş verib. O yaddaşın da "sim-simi" də bizim öz hafizəmiz... bizim öz

soyqırımı" deyil, həm də güllərin dərdimizə şərək olan sevincimizi bölüşən vaxtıdır. Təbii ki, bunlar həyatın ayrı-ayrı məqamıdır. Güllərin soyqırımı 20 Yanvarla, Xocalıyla, Qaradağlıyla, Şuşayla, işğal olunmuş torpaqlarımızla, 31 mart soyqırımımızla, 20 noyabr faciəmizlə, şəhidlərimizlə dərdləşən, həmahəng olan, onlara bələnən bir zamandır. Güllərin soyqırımı həm də vurğuladığım çalarların fonunda bir yüksəlişdi, şəhidlərlə birlikdə ucalmaqdi. Güllərin dərdimizə şərək olmasıdı bu. Özü də bu soyqırım, bu şərəklik, dinlə, dillə bağlı deyil. Əslində bu, bir multikultural dəyərin çox-çox uzaqlara gedib çıxması deməkdi. Və biz o dəyəri şəhidlərimizə diz çökəndə də, onları güllərə bələyəndə də birmənalı etmişik. Şəhidimizin dininə, milliyyətinə fərq qoymamışıq. Ona görə də Bakıda gül mağazasında, bir alman bəstəkarın yaşadığı hissələr həyat gerçəkliyidi. O, faşizmin yaddaşımızda yaşatdığı cizgiləri "nemes" olaraq bizə təkrar xatırlatsa da, biz öz əxlaqımız, öz düşüncəmiz, öz yanaşmamızla "nemes"ə böyüklüyü, saflığı, bu yerdə güllərə sevgini elə çatdırırıq ki, o, bu gerçəklikdən qaça bilmir, əksinə məmnun olur. Və həmin o "nemes" bəstəkar bu gerçəklikləri dünyaya bəyan edir. Bax, budur şeirin də, elə şeirdəki güllərin özünün də qələbəsi, haqqı ifadə etmək gücü.

**Bakıda,
Gül salonunda alman bəstəkarı...
Bakının əziz qonağı -
bir dəstə gül üçün
bulmuş özünü.
Özünün
cəlbedici boybuxunuyla,
xanımlara incə baxışlarıyla,
Zövlü ədasiyla, naxışlarıyla,
salona daxil olmuş...
Gözlərində
heyrət,
əxlaq,
mərifət,
nəzakət...
görünür onun...**

məntiqimiz... bizim öz dünyaya baxışımız olubdu. Sadəcə, zaman, elmi-texniki tərəqqi o yaddaşın sonuna "kart" sözü əlavə edib. Ona görə də yeni bir nəfəs qazanıb yaddaşımız. Bax, mən də öncədən dediyim ki, həmin kinolent, həmin o ləpirlər elə yaddaş kartında olanlardı. Bu mənada hər kəsin, eləcə də mənim yaddaşım da bir qeyri-ixtiyari seçim prosesi zaman-zaman gedibdi. Yəni yaddaşda olanların müsbət və mənfi qruplaşması. O müsbətin içərisində sevilənlər və bir də adi, dəyərli olanlar. Deməli, yaddaşla ən çox insanı özünə çəkən, insanı həyata bağlayan və onu yönləndirən, qanadlandıran, bir az da dərinə getsək, onu özü olmağa məcbur edən məhz həmin o sevilənlərdir...

Əlimi üreymimin üstünə qoyub 60 yaşımın üç günlük məsafəsində bir fikri dilə gətirirəm. Demək istəyirəm ki, yaşadığım həyatda sevdiyim, güvəndiyim, pərəstiş etdiyim və hətta təlqin etdiyim adamlar olub və bu gün də var. Hətta özümdən asılı olmadan onlara bir həsəd də aparmışam. Çünki onlar tək-cə mənim sevdiklərim olmayıb. Onları ətrafları da, xalq da sevib... onlara qucaq açılbıdı... onlar ehtirasla qarşılanıbdı... alqışlarla yola salınıbdı. İndiki məqamda adlarını çəkəcəyim şəxslərin hər biri sizin üçün tanınan, önəmli olan adamların sırasında dayanacaq. Tutaq ki, bir anlıq göz önünə gətirin, qapı açılır: Müşfiq, Hüseyn Cavid, Səməd Vurğun, Rəsul Rza, Məmməd Araz, Bəxtiyar Vahabzadə, Söhrab Tahir, Hüseyn Arif, Qabil, Nəbi Xəzri, Cabir Novruz, Nüsrət Kəsəmənli, Akif Səməd... Nigar Rəfibəyli, Mirvarid Dilbazi, Mədinə Gülgün, Nurəngiz Gün... otağa daxil olur. Bax, bu məqamda kim ayağa qalxmaz, kim onları alqışlamaz, kim onların gelişinə sevinməz?! Mən sadəcə, yalnız sözlə yaşayanların, sözlə ömrümüzə-günümüzə hopanların, sözlə, şeirlə yaddaşımızda yaşayanların bir qismini dilə gətirdim. Və sonuncu adını çəkdiyim Nurəngiz Günün sözün üstünə düşən gününün, işığını otağımda hiss etdim. Mənə toxunduğunu, məni öz istisinə büküldüyünü hiss etdim. Hətta qulaqlarımda onun səsi də əks-səda verdi. Həmişə dediyi kimi soruşdu:

- Əbili, axırıncı yazında məni yaman kövrəldin... Niyə belə yazırsan?

Belə deyirdi Nurəngiz Gün... belə soruşurdu və belə də danlayırdı... Mən isə indi, yeni ilin sonuna üç gün qalmış özümü onun işığında, gül salonunda hiss edirəm. O güllərin arasında dayanıb Nurəngiz Gün. Sanki güllər gözəlliklərini ondan alırlar, o da güllərdən. Ona görə də Bakının açılan hər şəhəri o gözəlliyə bələnir, o gözəlliyi gün işığı kimi özünə qatır. Bunu tək-cə mən yox, Bakı sakinləri yox, bu şəhərin qonaqları görürlər, hiss edirlər. Çünki şəhər güllərə qər q olub. Bu, tək-cə "güllərin

Bu təsvir hardasa bir kənarda durub müşahidə aparmanı xatırladır. Sanki kimisə izləyirsən, kiminsə nə edəcəyini sona qədər görmək istəyirsən. Və bu görmək istediklərin adi halda, başqa günlərdə gördüklərindən o qədər də çox fərqlənir. Çünki bura gül salonudur. Sadəcə, gülü alan "nemes" bəstəkardı. O da öz genetik koduna uyğun olaraq özünü aparır, güllərə münasibətini ifadə edir. Özünü bu təqdim etmə onun ali irqdən olmasının ifadəsidir. Lakin güllər, o güllərin satıcısı, onun əxlaqı və qonağa yanaşması həmin o ali irq anlayışını yavaş-yavaş əridir. Qonaq hiss edir ki, o, heyrdəndən donur, o, Bakıda olduğunu dərk etməyə başlayır. Və Bakıda güllərə olan münasibətin alt qatlarını görür.

**Gülgəz görkəmiylə,
kişi ədasiyla,
şəriyyətiylə,
eşqiylə, sözüylə,
qətiyyətiylə,
həm zərif,
həm incə
təbiətiylə,
insana,
güllərə, çiçəklərə,
məhəbbətiylə...
sədaqətiylə,
bu qadın
necə də meydan sulayır...
Gülləri köksünə sıxır, ağlayır...**

Bəli, bu tək-cə bir poetik uğur deyil, bu həm də sözün düzlüshüylə, sözün göstərmək gücüylə tablo yaratmaqdi, mənərə canlandırmaqdi. Bunu Maşallah Məftun məharətlə gerçəkləşdirib. Həm də o, ağ paltarlı qadının güllərin arasında bir simvol olaraq, bir həmrəylik carçısı olaraq, bir bəşəri xilaskar olaraq görünməsinə elə ustalıqla zərurətə çevirir ki, onun qarşısında hamı susur, hamı gerçəklə barışır, razılaşır...

Mən Nurəngiz Günlə bağlı həmsöhbət olduğum hər kəsin dilindən aldığı bir ifadəni yaddaşıma möhürləmişəm. O ifadə Nurəngiz Günün sadəliyinin içərisindəki böyüklüyü və bu böyüklüyə hopmuş gözəlliyidi. Sanki o öz şeirlərinin cismən görünən tərəfi idi. Və bu mənim, sənəin gördüyün Nurəngiz Gün sözün görünməyən qatlarında güllərin ləçəkləri kimi özünü söz-söz ifadə edir...

2018-in nəfəsinin kəsilən vaxtında yenidən Maşallah Məftunun "Güllərin soyqırımı"yla yolüstü söhbət etdim. İstədim ki, yeni ilə elə həmin ovqatla, güllərin ətri və Nurəngiz Günün işığında keçib gedim. Axı bu dünya həmişə işığa möhtac olubdu, özü də gur işığa. Həmin işıqların sönməyənələrindən biri də sözü və ruhu mənə əziz olan Nurəngiz Gündür. Yeni iliniz mübarək, Nurəngiz xanım!